

Reactie op het Wetsvoorstel kleine klassen (Kamerlid Siderius SP)

Almere, 12-2-2016

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel tot bevordering van kleinere klassen van het lid Siderius en biedt hierbij haar reactie aan.

De VOO steunt de intentie om meer te investeren in het primaire proces. Het instellen van een maximale leraar/leerling ratio en toezicht hierop van de inspectie beknodt de scholen in hun vrijheid om samen met directie, team en ouders te bepalen wat in de specifieke situatie van de school het meest ten goede komt aan het primaire proces. De VOO stelt voor de in het wetsvoorstel genoemde middelen effectiever te besteden en scholen niet onnodig te belasten met extra regels.

De VOO is voorstander van maatwerk en aandacht voor individuele leerlingen. De vraag is of verkleining van klassen hier significant aan bijdraagt, of dat de genoemde middelen op een andere manier efficiënter zouden kunnen worden ingezet. De VOO wijst daarbij op de veelgehoorde uitspraak in het wetenschappelijk debat rond dit thema: "Class size matters, but teacher effectiveness matters more." Het zou beter zijn om de genoemde middelen te investeren in ondersteuning en professionalisering van leerkrachten.

Funest voor de zwakke leerlingen

Juist aan die ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van onderwijsassistenten, wordt in het wetsvoorstel volledig voorbijgegaan. Door interne begeleiders en onderwijsassistenten niet mee te nemen in de berekeningen van de leraar/leerling ratio, wordt deze beroepsgroep zwaar onder druk gezet. Onterecht, vindt de VOO. Een leerkracht met een klas van 30 kinderen heeft meer aan de hulp van een onderwijsassistent die groepjes apart kan nemen voor extra instructie en een goede intern begeleider die ondersteuning kan bieden bij leerlingen met gedrags- en leerproblemen dan aan een maximum ratio van 29.

Als de voorgestelde leraar/leerling ratio inderdaad intern begeleiders en onderwijsassistenten uitsluit, zullen scholen zich genoodzaakt zien om te bezuinigen op de formatie van deze professionals. Dat is funest voor de kennis en ondersteuning in de school en dit zal met name die leerlingen raken die dat het hardste nodig hebben.

Een maximale ratio van 29 zal in de praktijk alleen leiden tot een gemiddelde grootte van 29. Immers, een school met bijvoorbeeld een groep 8 van 32 leerlingen en een groep 5 van 26 leerlingen, zal dan (op papier) 3 leerlingen van groep 8 toewijzen aan de groep 5 om "groepsdoorbroken" te werken. Dit levert voor niemand iets op.

Welbevinden van leerlingen

Op veel scholen wordt gewerkt in niveaugroepen. Per vak wordt gekeken naar het niveau van de leerlingen, zodat leerkrachten extra instructie kunnen geven aan de leerlingen die dat nodig hebben, en extra uitdaging kunnen bieden aan de leerlingen die daar baat bij hebben. Het is voor leerlingen heel prettig om niet de enige te zijn in die niveaugroep. Leerlingen leren vaak meer van leeftijdsgenoten dan van volwassenen. Het gevaar is dat er voor leerlingen in kleine klassen te weinig medeleerlingen zijn die hun niveau en bovendien interesses delen. Dit werkt

niet alleen door op de prestaties, maar ook op het welbevinden van de leerlingen. Een factor die zoals eerder gezegd helemaal niet meegenomen is in het wetsvoorstel.

Juist nadelig voor kleine scholen

In de memorie van toelichting worden kleine klassen en kleine scholen in één adem genoemd. Alsof kleine klassen automatisch leiden tot het behoud van kleine scholen. Volgens de VOO is het tegenoverstelde helaas waar. Scholen kleiner dan 145 leerlingen die nu gebruik maken van de kleinescholentoeslag, horen een lagere gemiddelde klassengrootte dan 23 leerlingen te krijgen. Deze scholen dienen de mogelijkheid te behouden met kleinere klassen te werken vanwege specifieke situatie van combinatiegroepen en de vaste taken die het schoolteam en de directie horen uit te voeren. Het invoeren van een gemiddelde norm voor de groeps grootte mag geen indirect argument worden om de kleinescholentoeslag af te schaffen ten gunste van een lineair bekostigingssysteem.

Een klas is meer dan een lokaal

Het wetsvoorstel gaat uit van een situatie waarin een klas een groep leerlingen in een lokaal is. Veel vernieuwende onderwijsvormen werken anders. Bijvoorbeeld met open ruimten, stamgroepen en vakleerkrachten. Voor deze scholen is het niet mogelijk op de voorgestelde manier een leraar/leerling ratio te berekenen.

Werkdruk op andere manier aanpakken

De VOO herkent bij haar achterban de notie dat de werkdruk in het primair onderwijs is toegenomen. De werkdruk is niet evenredig verbonden aan het aantal leerlingen. Werkdruk wordt bijvoorbeeld ervaren door veel bureaucratische en administratieve processen waar eerder geen sprake van was. Het verdient de aandacht om te onderzoeken hoe de werkdruk op deze terreinen aangepakt kan worden.

Scholen met hun medezeggenschapsraad weten zelf wat het beste is

Scholen moeten door samenwerking van directie, team en ouders de mogelijkheid hebben om zelf keuzes te maken in de onderwijsorganisatie op basis van de onderwijsbehoefte van de kinderen. Dit kunnen kleine klassen zijn, maar ook extra ondersteuning in een relatief grote groep of een ander maatregel. De VOO is van mening dat dit per school, per klas, per leerkracht en per populatie verschilt. De VOO vindt het onnodig belastend om scholen de vrijheid te ontnemen hierin de keuze te maken die het beste bij de school past. Via een sterke rol van de medezeggenschap kan gewaarborgd worden dat met oog voor leerkrachten en ouders in elke school de daar passende keuzes voor leerlingen worden gemaakt.

Wij vertrouwen erop dat dit commentaar u verder helpt bij het verbeteren van de situatie van leerkrachten en leerlingen in het primair onderwijs. Wij zijn bereid om onze zienswijze toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Michiel Jongewaard,
Directeur a.i.